OLERKIA ETA JAINKOA

Olerkaria es da isarretatik jatsitako bat, gisaseme bat bai-do, es geiago es gitxiago, gisaseme bat. Eta gisaseme danez, nguruko mundua —mendi, ibai, lore ta jentez betea— begis-o ta onartu bear dau egi-egiaz. Olerkariak, nais Jainko-zale san nai es, erri-sorpenak burutsean, barruko deitantsia asi ta ederasi bear dau. Zelan? Es Jainko-zale danak es estanak, es daukie, egia esan, berso bakoitxean Jainko-intsirika setan ibi-llirik, sein baja sein bestea oker bardiñean jausteko arriskua leukakie-ta; alan be, jatorriari ta elburuari lotsea sor dautse-lako, Egillearen begiera-pean jardun bearra dabe.

Zerbait sortaso bear dau olerkariak, poetak, orixe da bere dei berezia. Eta nai siñestedun isan nai es dauala olakorik gura adieraso, biak, sortu dareen munduorri erantsu-bearra dabe. Isadia kantatzen dau olerkariak, edo-ta bere barrena. Ai! batek, sein isadiak emona sein barne-espirituak ateratakoa isan, sentsunes eta santsus beteriko mundu bat adieraso gura dausko: isadiaren gardentasuna garraxika asi daitela, bardin gure barruko illuna argiaz edertu dedilla; eta gusti au, argia ta itsala igarus, doala aurrera, norbaiten billa... Onek samur dagi intsiri, arek trumoi antsera: es dautso. Askotariko kantak dira isadian, eta koloreak.

Areik eta oneik, olutariok, beukie beti gogoan, gisona Jain-

kiaren seme dala. Jainkoak bere Itxaren bidez sortu ditu gauza guztiak, gizonak eta besteak, eta onein artean [illegible] bazaz be. Bere antz eta irudiko egiña. Edozein gizakumen [illegible] onean dala txarrean, au autortu bearrean dago: poeta [illegible] llea gelago alan be, itxaren bitartez munduan [illegible] Jainkoaren jardun-kide dalarik. Itxa darabil, [illegible] arnasa. Berak inspira. Onela jakintsu liburuan: «Altsuaren jario garbia dozu, betiko argiaren dirdira, [illegible] barriztuten dauzana: giraldi bakotxeko arima onakan [illegible] barik, Jainkoak bere adiskide ta profeta egiten ditus» (7,25).

Olerkari zintzoa, beraz, Jainkoaren adiskide dozu, ta [illegible]. Eta egiaz adiskide danak ez dau egingo maite dauanak bere-[illegible] iten, ez dau iraindu, [illegible] ez egiten. Olerkaria [illegible] igarle da, Altsuaren jario garbia [illegible], ez [illegible] garbi [illegible] baiño. Olerkaria beraz, izan bedi naimen Jainkoari dagokiona, eder, [illegible] eta [illegible]. Olan ez dau poesi [illegible] dozu [illegible], eder [illegible] eztaugu.

Goi-arnasak [illegible] dau idazlea, Jainkoa-[illegible] barriztuz[illegible]: idazlea, Aren arnasaz bultzatuz eta Aren [illegible] jarraituz, ekin bear dautsa idazlanari; ez bere burue [illegible] dautsan nalkari [illegible], goira begira ta [illegible] murgilduz baiño. Auxe bedi olerkariaren [illegible] ta [illegible] nair itxak, [illegible]. Orik datorkio [illegible] eder-[illegible] indar [illegible] giza[illegible]. Mezulari dogu orduan poeta, Jainkoaren adiskideta[illegible] dautsan [illegible] mezulari, [illegible] bere [illegible] bere mezua gizadiari [illegible].

Gauza [illegible] da olako poeta erriarentzat, [illegible]. Gizonak beraz, ezi ta [illegible] [illegible], beti aurrera dau, [illegible] begira ta [illegible] ta [illegible]. Ezten olerkariaren [illegible] ta [illegible] jokatu bearra dau. Orixegaitik [illegible] dogu olerkaria dala erriarentzat aurrelari, eragille. Bere [illegible] indar [illegible] munduan, ots, erria [illegible] bear dau, [illegible] bogan ta [illegible], erria bera [illegible] be egiteko.

Jainkoarena dogu munduaa; erriak eta jenteak Arenak di-

[illegible] zaz sugatzen ditzanak sarri. Eta onei poetak erakus- [illegible] bear dautsez. Ivan Zaarreko igarleak lez, norantza bidea [illegible] norantza begiratu. Poetak [illegible] —guztiak [illegible] be-[illegible] begira jarri, [illegible] ta adoretu bear dabe, zerura begira jarri, [illegible] ta [illegible] eta betiko atsedena, urteko bearzaz [illegible] ta [illegible] ta betiko [illegible], ez ito ta estua. Egiaz [illegible]. Bestezabal izan bear ortarako, ez ito ta estua. [illegible] bear [illegible].

Ze askorren artean dosi bat dogu, oso berezia. Jainkoak [illegible] egi billa dabillen adimena, zorrotz naiz kamuts, baiña [illegible] diarduzana. Eta onen betegarri, naimena, biotza, [illegible] billa asperto barik dabillena.

Gauzok [illegible] ez dira gizonak edozelan erabiltzekoak, duin-[illegible] ta kontu arduratsuz baiño. Ba-dabe euren zerregi-[illegible] Paul Claudel'en pentsamentu eder bat: azi ta ugaritzu [illegible] mundua, eta gaiñ eroan bear dogu, lagunduz, bere umo-[illegible] Gari-solua nekazariarentzat lez da guretzat mundua. [illegible] bear dau olerkariak geure garivarloari, ez [illegible] ez euri larregik, edo-ta gabaz urreratu leitekeen izter-[illegible] kalterik ekarri ez dagion.

Mundua ez da, esan dogunez, gaitik ez materitik sortua. [illegible] bere aintzarako egiña baiño, gizonak buruturiko gaiz-[illegible], alan be, euren erpapean daukez munduko gauzak. [illegible] gizartea dagi eta gizartea bera pekatari da eta onek [illegible] barria dakartso lurbirari, betarte illun gaibela. [illegible] zail gara gu, eta geure burua motzagotu nai ez [illegible], gizarte obetzeari lotu ta orretan alegindu bearra [illegible], mundua ederra da, kaiola bikaiña; ez, ostera, kaiola [illegible], esan oi dogunez. Eta olerkariak batik bat kaiola [illegible] ondu ta obetzeari ekin bear.

[illegible] giraldietan lez gaur be banaka batzuk ez dabe, [illegible] bada, onartuko pentsakera au. Ezta izan be gauza erreza, [illegible], diru, atsegi ta era askotariko atsegiñetan murgilduta [illegible], ez dau ortarako adorerik, ezta erti-lanetan gorantz [illegible] be, eta orrik egazkada motzez lur-gaiñ irristadan, go-[illegible], ta dabil olakoa barre eragiteko eran, bere [illegible] esan ez ditun gauzak, jantzi [illegible] estalita, [illegible] eskaintzen. Bere jokabide zuritu naiez, loenago

be istorian iñoiz agertu izan ziran joerak bir-eraiki nai di Antxiña bateko mundu paganua barriro zuzpertu, orduko ze tzun-nasaikeriak eta nabarmenkeriak girotu, gure gizartea bi rritu. Au, ostera, ez dogu iñoiz be egiteko zuzena, gizonak be aurrerantz jo bear dau-ta.

Artu-emon estua eskatzen jako gizonari; semeak aitaren odola dakar, eta odol orri uko egitea zeure buruaren kalteta jardutea ez al dozu? Urrats bat geiago emonik, erlejiñoa eta artearen artean esan daikegu berezko kate-aria daukagula apurtu eziña nik esango. Ez duzula Jainkoagan siñisten? Ta nor zara zu ori egin al izateko? Aske, zeure buruaren jabe za reala? Nundik eta zelan, baiña? Begira barrura ta ikus aske zareanetz, begira kanpora ta ikus aske zarean ala ez. Ez motel, atzara aske, ondo loturik zagoz aitzin-gibel, azker-esku ma. Ez izan, beraz, kaiola barne inzulika dabillen leoiaren g sako. Ez daukazu, etsi arren, Oroz gaiñekoaren eskutik ige egoterik.

Artista zarean ori be Orren muga-barru zabiltz lanean, na ta nai ez. Makur eizu zeure burua Aren aunditasunaren aurrean eska eiozu argia ta laguntza Aren gurentzasunari, eta zure ol lanak askotaz bizi, eder, gartsuagoak izango jatzuz. Olan jo katu ezkero, zure arnasa beti da goratzarre, zure itza be esan-naiez betea, zure olerkia barru-kezka iñarrosia, ede baizen jakingarri. Giroz jantzi barrua, goitar ederraz oartu ta bera jasoteko gai egiñik: Jainko olerkari aundiak ereiña bat dozu izadian, zabal ta nasai, daukagun edertasuna. Orrela arte lanak be, tokia ta aldia gaindituz, goietara zaroaze, argiare eta eder osoaren sorburura. Gorago, gorago beti...

Goietan, poetak sakontzen saiatzen diran gaindegi orre ostean, ez ete daukagu gero, amesezko ez-ezik, egiazko atsede tegi zoragarririk? Gorago!, esan daroagu. Eder-billa runba ez beekoaz aseturik, baiña bai zedor billa, ezkutu ta misteri billa, edertasunaren aulkiraiño. Ez uste au ames uts edo be lora, gurari ez-asetuak eragindako gora-nai bat danik. Feder ez ba'dozu, ba'leiteke. Baiña ez fededunarentzat, onek ba a kotaz be zabalagoak ditu goi-ozertzak; onek, fededunak, nai gizakiari eta naiz izadiari buruzko gaietan, egaldi azkar, bi nasaiagoak emoteko eskubidea dau; munduko gauzak onetan

arcmon eta zer-ikusi barrukoagoa dabe. Olerkariak kantari dabil eta onen kantua federik ez dauanarena baiño naiko garrigoa danik ezin daikezu uka.

Gerkar jakintunak antxiñatik, ala-nola Platon, Aristotele, Plotino ta besteak, ederraren zerbait somatu eben; baiña jakin- tsu arein irakatsiak kristautu zituan Agustin deunak, giza- adimenaren ekiña jaso ta duinduz, gauza bikaiñak idatzi eus- kuzan. Izakiak, munduko gauzak, ederraren ezaugarri ditugu- la, goigoiko edertasunera garoez; Jainkoak beragana garakarz, lurreko ta inguruko ederra ezkututsu egiñik.

Gauzak euren kautan daben ederra ikusiz eta jasoz jakitu- rirantza doanak, alai emoten ditu bere oinkadak, gauzak eder dagizan edertasuna gogoan irauliaz. Munduko gauzen askota- sunak, Jainkoaren batasun eta argira garoaz.

Aita Onaindia

Garage ETXEITA

SOLORAKO TA BASORAKO MAKIÑA BANATZAILLEA

Baserritarrak: Onako makiñarik bear ba'dozue, merke ta onak etxe onetan aurkituko dozuez.

Urrut. 73 04 64 - 73 05 38

AMOREBIETA - BIZKAIA